

W razie śmierci pracownika obowiązkiem pracodawcy jest wypłacenie jego bliskim odprawy. Należy się po każdym pracowniku, nie ma znaczenia ani rodzaj umowy o pracę ani wymiar zatrudnienia. Sama wysokość świadczenia zależy natomiast od zakładowego stażu pracy.

Kwestie prawa do odprawy reguluje kodeks pracy w art. 93. Zgodnie z jego § 1 w razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania po jego rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie przysługuje od pracodawcy odprawa pośmiertna.

- *Przepis nie wprowadza wymagania, aby był to zasiłek pobierany bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy. Ma więc on zastosowanie także wtedy, gdy prawo do zasiłku powstało po ustaniu stosunku pracy* – wyjaśnia Eliza Maniewska w Kazimierz Jaśkowski, Komentarz aktualizowany do Kodeksu pracy, opublikowano: LEX/el. 2016.

W razie sporu, to sąd powszechny (sąd pracy) ustala czy w chwili śmierci pracownik był czy też nie zatrudniony w danym miejscu. Tak też uznał Sąd Najwyższy w wyroku z 2 lipca 1976 r., sygn. akt I PR 112/76, w którym czytamy, że *sąd, który rozpoznaje sprawę o odprawę pośmiertną, jest władny dokonać samodzielnego ustalenia, czy w chwili śmierci pracownika umowa o pracę trwała, czy też wcześniej wygasła lub uległa rozwiązaniu.*

Podmiotem zobowiązanym do zapłaty odprawy pośmiertnej jest pracodawca. A jeśli zmarły pracownik pozostawał w więcej niż jednym stosunku pracy? - *Odprawa przysługuje uprawnionym od każdego pracodawcy z osobna* – podaje Michał Skąpski w Kodeks pracy. Komentarz, wyd. III pod redakcją Krzysztofa Barana, opublikowano: WK2016.

Wysokość tego świadczenia będzie uzależniona od stażu pracy u każdego z pracodawców. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 29 grudnia 1977 r., sygn. akt I PZP 40/77 *do okresu dodatkowego zatrudnienia u drugiego pracodawcy, od którego zależy wysokość odprawy pośmiertnej, nie dolicza się dodatkowego zatrudnienia u pierwszego pracodawcy.*

Nieważne gdzie i o jakiej porze

- *Przyczyny śmierci pracownika (może być to zatem śmierć samobójcza – przypis red.), jej czas i miejsce nie mają znaczenia dla powstania uprawnienia do odprawy. Nie muszą mieć one związku z wykonywaną pracą* – wyjaśnia Michał Skąpski.

Potwierdza to orzecznictwo. Sąd Najwyższy w wyroku z 3 czerwca 1980 r., sygn. akt II CR 148/80 orzekł, że *Odprawa pośmiertna przysługuje uprawnionym do niej osobom (art. 93 § 1 k.p.) niezależnie od przyczyny śmierci pracownika. Obowiązek jej świadczenia przez zakład pracy wynika z humanitarnej zasady niesienia pomocy najbliższej rodzinie pracownika w trudnym dla niej okresie po stracie żywiciela. Oznacza to, że odprawa pośmiertna nie ma charakteru odszkodowawczego i jako taka nie podlega zaliczeniu na poczet świadczenia przysługującego poszkodowanemu z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego.*

Z kolei Sąd Najwyższy w uchwale z 27 marca 1981 r., sygn. akt III CZP 6/81 stwierdził, że *odprawa pośmiertna, stanowiąca pomoc dla rodziny zmarłego pracownika, z racji swojego charakteru nie podlega*

Prawa pracownicze (38). Odprawa pośmiertna

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: sobota, 05, listopad 2016 08:00

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśłony: 3331

zaliczeniu na należne odszkodowanie według prawa cywilnego.

Zależnie od stażu

Odprawa jest świadczeniem jednorazowym. Niezwiązanym generalnie z innymi świadczeniami, np. nie ma związku z wypłatą zasiłku pogrzebowego. Jej wysokość jest zależna od zakładowego stażu pracy i wynosi:

- jednomiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 10 lat;
- trzymiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 10 lat;
- sześciomiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 15 lat.

Prawo do świadczenia przysługuje członkom rodziny zmarłego. Uprawnionym bezwarunkowo jest małżonek (ale nie rozwiedziony i nie będący w orzeczonej sądowo separacji). Inni to osoby spełniające warunki do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach. Chodzi o:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej;
- rodzice (za rodziców w rozumieniu ustawy uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające).

Odprawę pośmiertną dzieli się w częściach równych pomiędzy wszystkich uprawnionych członków rodziny. Ale jeżeli po zmarłym pozostał tylko uprawniony, to nie dostaje on całości, a połowę kwoty. Gdy nie ma uprawnionych, świadczenie przechodzi na spadkobierców.

Z ubezpieczenia

Są także sytuacje, gdy jednak odprawa pośmiertna nie przysługuje członkom rodziny. Tak jest wówczas, gdy pracodawca ubezpieczył pracownika na życie, a odszkodowanie wypłacone przez instytucję ubezpieczeniową jest nie niższe niż odprawa pośmiertna. Jeżeli odszkodowanie jest niższe, pracodawca wypłaca rodzinie kwotę stanowiącą różnicę między tymi świadczeniami. Tak wynika z art. 93 § 7 kodeksu pracy.

- Powołane przepisy art. 93 § 7 k.p. nie obejmują sytuacji, gdy pracodawca zawarł z zakładem ubezpieczeń umowę o tzw. ubezpieczenie grupowe pracowników, w ramach którego pracownicy dobrowolnie deklarują wysokość wpłacanych przez nich składek, które są potrącane przez pracodawcę z wynagrodzenia pracowników – wyjaśnia Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w piśmie z 11 marca 2011 r., SPS-023-21116/11.